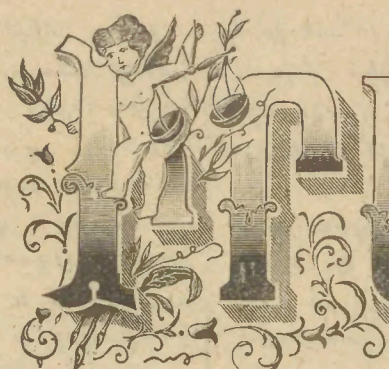

WEN
62
STELLT
15
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
12 ֆր.
6 ֆր.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Rédaction du journal

avouk"
A (Bulgarie)

Редакция
на ВѢСТНИКЪ
„Иправункъ“
ВАРНА (България)

Triumphalbs
des
général

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՎԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔԵՐԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԱՐՏԱՍՈՂՄԱՆ
(2 րդ մեկ ծրարով)
Տարեկան 12 ֆր.
Վեցամսեայ 7 ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2.60 ֆր.
Վեցամսեայ 1.50 »

4 Ա. Ն. ԽԻԿ

Մանուգրան տղր
20 անթրիմ

ՍԵՐ ԹԵՐԹԵՐԸ

«Թէ ինչու մեր թերթեր բոլորովն անկախ չեն»
Այս հարցումին տակ մեր զարգացեալ դասակարգին մէկ մասը կը յայտնէ իր գանգատը, որ թէև մասամբ իրաւացի կը թուի սակայն և այնպէս բանաւոր չէ ունի քան զուրկը ուսանող տարօրի նախ թուի թէ գանգատ մը ինչպէս կրնայ միեւնոյն ատեն իրաւացի ըլլալ առանց բանաւոր լինելու, ահա ճիշդ այս կնճառով թինն է զոր պիտի ջանամ ըստ կարելոյն մեկնել ընթերցողաց։
Թայտնի է թէ հրապարակի վրայ ծանօթ եզրով հայ թերթերու խիստ մեծ մասը կը զեկապարուի այնպիսի անհատներէ որոնք հրաժարելով իրենց սեփական համոզումներէն, ծալած և մէկ կողմ նետած են զայնս, իրացունելու համար այս ու այն կուսակցութեան կամ քանի մը անհատներու տեսնելու և դատելու ուրոյն եղանակը։ Արդարեւ այդպիսիներուն վարմունքը տեսակ մը անձնութիւն թինն ալ կրնայ նկատուիլ, քանի որ անոնք իրենց անձինն էն արժէքաւոր մասն միտքն ու դատողութիւնը կը զոհեն կուսակցութեան մը, կամ թէ մէկ քանի անհատներու շահուն։ (ստեպ քաղաքապետի մը համաձայն) և թերեւ աչքի զարնուող այս պարագան է որ երբեմն անոնց իրաւունք կուտայ ինքզինքնին անձնուէր, անձնազոհ ևն. գեղեցիկ ածականներով ոսկեզօծելու։
Դիցուք թէ քիչ թէ շատ անկախ համարուած թերթ մը վարժարանի մը հոգաբարձութեան զեղծումը հրապարակեց կամ քանի մը բարի ծողիկ ուսուցիչներու տխուր արարքը պատարակեց և կամ թէ քաղաքի մը ազատամիտ ու ունայնամիտ թաղականներու անիմաւորի և անքննիչի գործունէութիւնը պահ մը քննելու իմանալու վտանգաւոր փորձը ըրաւ, անմիջապէս մեր իմաստուն և անձնուէր հռչակաւոր խմբագիրները (ի՞նչ երբեք կարժէ խմբագիր անուանել զիրենք) ահա գին կուտանք իրենց գաղափարական օտարութիւնը քեզիքը կը տա

րածեն զեղծմանց հեղինակներու վրայ մի այնպիսի թափով ինչ որ յատուկ է նստած և որդնոտած գիւղիներու շարքը թեւաճող խռատ ու գոռակներուն։
Ինչ փոխ թէ իրենց փայտալած գիւղը ընդունակ է միայն ապականելու մարտը միջոցառող, հերթ է որ անխառն շուտով յաջորդէ ցորեկին և իրենք միշտ մութին մէջէն արձակ համարձակ կտցտին զայն վերածելով չոր կմախքի մը։
Ուրն հոգը թէ այդ գործուած զեղծումները հանրային նիւթական և բարոյական շէնքերը կը փլցունեն եղեր «գրանք փրացական բառեր են և մէկ կողմէն չեն արժեք կը բաւէ որ քննադատողները միջլէգնին պատկանողներ ըլլան» ահա գաղափարական օսկանիսթ ներու «հաւատամք»ը, որ չէ այլ ինչ բայց եթէ լայն և ազատ մշտ քերու կաշկանդումը, արգարին ու ճշտարին հալածանքը և տխուր իրականութեանց յաւետ ուրացու մը։
Ուրեմն հարկ է ըսել թէ այդ կարգի օսկանիսթներէ ունէ ժամանակ լուրջ և անկողնակալ քննադատութիւն, անկեղծ և անշա հախճարի պրպտում սպասել պարզապէս ինքզինքնին խաբել կը նշանակէ։
Մեր արտասահմանեան մամուլի մեծ մասին ունեցած այս տարափոխ իրիկ հիւանդութիւնը ցուրդ մասն նանիչ ընելէ յետոյ, դառնալով մեր այն հրատարակութեանց որք պարզապէս կը ծառայեն հասարակութեան ամեն խաւերուն մէջ ընթերցասիրութիւնը ստարածելու, առանց սովորային ժամանակաւոր «Օրկան» անունին։ Այս վերջինները կուսակցական սեղաններէ ազատ ըլլալով անկախ, բոլորովին անկախ լինելու սահմանուած կը նկատենք զիրենք։ Բայց թէ ինչու արդեօք չեն կարող կատարելապէս պսակել մեր իրենց վրայ ունեցած անկախ լուծիւնը։
Ըստ իս շատ պարզ է բացատրել այդ «ինչու» նախ թէ բոլոր իսկական իմաստով անկախ թերթ մը կը կարօտի անկախ մտքի տէր խմբագիր մը, որ ունենայ միանգամայն անկախ գիրք մը հացի աշխարհին մէջ։ Կովկասի «Մշակը» չէր կարող հասնիլ իր բարոյական բարձրութեան, և

թէ տնոր խմբագիրը Գր. Արծրունին չունենար իրեն նեցուկ իր հօր ժառանգութիւնը զոր երկար ժամանակ իր սիրած ապարէզին զոհելէ վերջ միայն կարողացաւ բոլորովին չուրջ համակիրներու սեղմ օգուկ մը որ հետզհետէ լնդ լայնեցաւ որքան որ ապրեցաւ Նախնի հիշակալիչատակ Արծրունին։
Ամեն ոք գիտէ թէ այն պատճառները, որք թելադրած էին Արծրունին հիմնել իր «Մշակը», այժմ կրկնապատկուած են շնորհիւ տխուր դէպքերէ յառաջացող այն վատ ընթացքին որուն կը հետեւին մեր հանրային գործերը ամեն տեղ։
Այսօր առաւել քան երբեք կը չեղանուի պէտքը կուսակցական մամուլի որ խղճի մտքը մաքաւ և բանալ կուսակցութեան շարք մը։ Կոխ նախապաշարմանց, կոխ կոմայականութեան, կոխ զեղծումներու, կոխ խաչագողութեանց դէմ։
Կուսակցական համար արամադ ընդի բարոյական ոյժը չէ որ կը պակասի մեր անկախ թերթերուն, զի արդէն սկսած է կոխ ընդ թէ շատ, բայց թէ այդ կուսակցական խառնուելու և իր գովելի վախճանին հասցունելու համար միջոցները, նիւթական միջոցներ պէտք է ապահովուած տեսնել։ Մինչև հիմայ կամայականութեան և զեղծումներու դէմ մղուած կուսակցական անտեսող և անգիտացող մեր այն դասակարգը, որ դժգոհ չեղանով մը կը հարցունէ երբեմն, թէ ինչու մեր թերթեր կատարելապէս անկախ չեն լինիր», որ մը օրանց մտքէն անցուցած է արդեօք այն պայմանները որոնք կրնան թերթի մը անկախութիւնը հիմնովին կատարելագործել, և ինքն այդ դասակարգը ինչ քաղ տեսած է ցարդ այն ծանր պայմանները մասամբ թերթի հեղուներու համար, կարծես թէ ոչինչ, ուրեմն թող այդ ոչինչին մէջ փնտռեն նոքա իրենց միամիտ հարցման պատասխանը «թէ ինչու մեր թերթեր բոլորովին անկախ չեն լինիր» և զեր։
Հարկաւ Հոգեպետ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿՆԵՐ
II.
Առաւելագործ Պր. Յ. Ս. փառապետ
Խաւի
Վստահելի ազգիւրէ կը տեղի կանանք թէ՛ Պ քաղաքի մէջ կատարուած հռչակաւոր խաչագողութեան մասին դուք շատ որոշ տեղեկութիւններ ունիք։ Կը պահանջենք որ ձեռք առնէք տեղեկութիւնները ճշգրտեալ հրապարակէք, որպէս զի այդ յոյժ գայ թակղեցուցիչ տոնաւին վերջին վարագործ միանգամ ընդ միշտ բացուի, և բուն իսկ դերակատարները դուրս գան, իրենց քստմեցցուցիչ մեղքութեամբ։
Կը սպասենք։
Բ.
Վարդի (Շարժումի խմբագիր)
Ա. Գու վերջին խմբագրականով ինչու կուսական երկու զաշնակցականներու Վառնայի ազգայիններէն բուն դրամ հաւաքելու փորձը։ Այս հրապարակային ուրացումը ինչ ածականով որակելու է, երբ այսօր բոլոր Վառնայի գիտէ թէ Պ... ետեւ 3000 ֆր. և Գ... ետեւ 1000 ֆր. պահանջուած է սպանալիքի տակ։
Բ. Կրնա՞ս ուրանալ փետրվար 28 թիւով «Շարժում»ի մէջ դրած բուն մէկ յօդուածը, որով բուն թեւափողը նախ դու կը հնչեցնէր բուրով, «Պուլկարիոյ մէջ Դաշնակցականները իրենց պատկանելի ուժը ցոյց տալու ժամանակը եկած է», ու իսկ այդ յօդուածից երեւնալու հետեւեալ օրը «Հայերի» խմբագրին զրկուած ճեղքը կը մոռնա՞ս, որ «Շարժում»ի եւ Դաշնակցականներու դէմ բան մը չ'պիտի գրես, ապա թէ ոչ վերջը գէշ կըլլայի սպանալիքը ըրած էր, ու «Հայերի» խմբագրին ծիծաղաշարք արհամարանքին վրայ առած քալած։ Եւ ձեռք առնէք գործիքի գրպանէն էր որ քանի մը օր վերջ, ոտականութիւնը վեցհարուածեաներ ու փամփուշտներ գրաւեց և դատարանի յանձնեց։
Գ. Այդ սպանալիքի գործնական քայլը չե՞ս յիշեր, որ յիշեալ յօդուածը գրելէ քանի մը օր վերջ, առնուեցաւ, երուանդ թուղլաճեալ սպաննելու փորձով մը, որուն համար ամբաստանադները նոյն արգահատելի «տէստ»ը եւ մէկ ալ քու աշխատակիցդ են։
Երուանդ թուղլաճեալ մը զոհել կուզուէր, որպէս զի սարաւի տիրէր քաղաքին մէջ, ու պահանջուելիք որոշ գումարները առանց գումարութեան տրուէին։ Այսպէս չէ՞։
Դ. Զգիւնա՞լ կամ չսեղ կ'ուզէք ձեռացնել «Իրաւունք»ի խմբագրին

չուրջը դառնալին մէկ քանի կասկածելի անհասկերու որոնք տակաւին համարձակութեան չունեցան բան մը ընելու վերջը չենք գիտեր թէ այդ սեւ գեր ուժ գլուխ հանել պիտի յանդգնէր։ Բռնի դրամ հաւաքելու անխոհեմ ձեռնարկին անյոյժողութեան մասնունքը ինչու մէկ քանի անհասկերու վերագրել կը ջանաս եւ անվայել հայհոյութիւններ կը ընես։ ամօթ չէ՞քեզ։ չե՞ս յիշեր հայ երիտասարդներու կոչը, հրապարակուած 20 թիւ «Իրաւունք»-ի մէջ, որ գործուած յայտնի գեղծութիւնը եւ կուսակցականաց միջեւ տիրող եղբայրասպան կոխունքուն պատճառաւ, անվստահութիւն կը յայտնէր ձերիններու մասին եւ կը յանձնարարէր անոնց ձեռք գրամ չտալ։ այլ «հաւաքուելիք դրամները յանձնել տեղական նորակազմ մարմնոյ մը, որ բազմապէս ըլլայ նիւթապէս եւ բարոյապէս յայտնի ու յարգելի ազգայիններէ»։

2. Անխոհեմ ու անհաշիւ քայլ մը չէ՞ր Դաշնակցութեան բռնած այս ընթացքը, որամ պահանջել պուկարահայերէն, որոնք տակաւին գոհացում չեն ստացած Դաշնակցութեան կողմէ 28 անտուկի խաչագողութեան եւ Տիկնանց ընկերութեան դրամին դիգծումներու մասին։ Այս ահագին դայթակցութիւնները մէջտեղ կեցած ատեն, ինչ համարձակութեամբ կարելի էր դրամ պահանջել։

Շատ բնական չէ՞ր, որ իրաց այդ տխուր վիճակին մէջ, ամեն հայ անվստահութիւն յայտնէր, եւ ձեռնարկը վիճէր, ինչպէս որ ալ եղաւ։

Արք. ս'վէ պատասխանատուն, որ քիչ ժողովուրդը, որ շատ պարագաներու մէջ, առանց բռնութեան, ինքնաբերաբար հազարներ տուած է, եւ ասկէ վերջն ալ կուտայ, բաւական է որ վստահութիւն ներշնչող անձնատուութիւններ դործին վրէժը գտնուին ու համերաշխ գործեն, ինչպէս որ կընէ Պուլկար Մակեդոնական Յեղփ. Գոմիթէն, որուն համար տմեն հայ պատկառանք ու յարգանք կը տածէ։

13 ապրիլ 1901 Վառնա

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Մեր մասնաւոր քրդակցին)

Սօփիա 9 Ապրիլ
Մակեդոնական Գոմիթէի անդամք կը հիծեն տակաւին բան տին մէջ, հակառակ դրամական խոշոր երաշխաւորութեան հարցանքին դատաւորը ապօրէն ներկատեց անոնց արձակուած, որոյ վրայ բանտարկեալք վերադնունդեան դիմեցին թէ օրինական չէ՞ միթէ երաշխաւորութեան ներքեւ իրենց արձակումն։ շարաթ որ սոյն դատն ալ տեսնուեցաւ։ առաջնակարգ փաստաբաններ կը պաշտպանէին խեղճերուն դատը, բայց նահանգային դատարանն ալ վերահաստատեց հարցաքննիչին

վճիռը, միայն իր առեւնք տալով, որ Ստրաֆօֆի եւ ընկերք վճռաւ։ ջինջ ատենին դիմեն՝ եթէ ուզեն։ Է՛, միթէ՞ այս ալ շնորհ մը չէ սոյն ատենի կողմէ։ . . . չի տակը մեծ բան, մեծ շնորհք, ու նորէն խեղճ լանտարկեալք պիտի սպասեն վճռալինք ատենի վճռին, որ վերջինը պիտի լինի, թէ պիտի սպասեն ի բանտ մինչ ցրա տալ սրտի թիւն թէ երաշխաւորութեան ներքեւ ազատ պիտի լինուին։

Հարկաւ այդ օրն ալ պիտի գայ, թէ եւ շարաթներ, գուցէ ամիսներ վիճի, ու պիտի տեսնենք վճռալինքի գոյն ալ։
Մակեդոն. ընդհ. Ժողովքն ալ, որ ամսոյս չորսէն ի վեր իւր նիստերը կը շարունակէր, երէկ գոյուեցաւ, ցրուեցաւ առժամատակաւ մարմին մը կազմելով ընկերութեան գործերը վարելու համար։ Կերելի Ստրաֆօֆի կուսակիցք ուժով բռնած են, կամ գործի ելքին կըստանեն վերջնական որոշում մը տալու համար։ Թէ ուրիշ ինչն էր ըրաւ սոյն ժողովը, զոր արգելիլու համար կառավարութիւնը շատ անուղղակի միջոցներու դիմեց Մէլհամէի բողոքին վրայ։

Գաղտնիք մեծ։
Ո՛րչափ կ'իմանամ 151 պատգամաւորներ կամ պատուիրակներ եկած են ու ասոնցմէ 40—50 հոգի ալ չեն ընդունուած։ Կերելի որ եւ կ'սակածանօք, այս անգամ չեն ընդունուած այ՛ պիտիներ, որք կառավարութեան մէջ որ եւ պաշտօնի վրայ կը գտնուին։ Եթէ չեն սխալիր, 95 էն ի վեր հինգերորդ անգամն է, որ Մակեդոնական ընկերութիւնք ընդհ. ժողովքներունցմ են, սակայն այսչափ յուզուած ու եռանդով և գաղտնի նիստեր չեն ունեցած։ քիչ թէ շատ կ'իմացուէր խօսուածներն ու տրուած որոշումները։

Իրաց այս վիճակին մէջ բնական հետաքրքրութեամբ կը հարցուի թէ այսչափ գաղտնապահութիւն արդեօք միայն կառավարութեան չիմացնելու համար էր թէ կարելի որ որոշումներ տրուելուն։

Ապագան վաղ թէ անագան պիտի ցուցնէ անշուշտ։ սակայն գիտելի է, որ Մակեդոնացիք այսօր աւելի քան երբեք յուզուած են։ յուզման և շարժման մէջ են Պահմէթիէֆ և Մէլհամէ եւ, ուրիշք քանի օր յառաջ իրարու եւ տեւէ Պոլիս մեկնեցան։

Իրենց աշխատութեանց վարձքն ստանալու թէ բերանացի աւելի բացատրութիւններ և տեղեկութիւններ տալու համար գործոց վիճակին վրայ։
Ես պիտի ըսեմ, որ Մէլհամէ մերայնոց ալ պիտի բերէ շատ մը նշաններ, զորս մեր յառաջագիւտական տղատակաւք—առականարականք առանց չիկնելու պիտի կրեն իրենց կուրծքին վրայ, և ինչու չէ։

Մշակն արժանի է վարձու լուրով։
Այսօր ալ Սօփիանիէն պիտի վերաբացուի. տեսնանք բաներ մը պիտի գտնան։

Քանի որ վարձատրութեան վրայ կը խօսիմ, չեմ ուզեր իւրաքանչեւ տալ նուագահանդէս մը, որ տրուեցաւ շաբաթ երեկոյ։ ալ որչափ տարբեր։

Ամիսներ յառաջ արդէն լրագիրք հրատարակեցին, որ նուագահանդէս մը պիտի տրուի։ քանի օրերէ ի վեր ալ յայտարարութիւններ պատերու վրայ, յայտարարութիւնք և իրագիրս առանց կուսակցութեան։

Մայրաքաղաքիս ընկերութիւններէն ու թրքագործական ընկերութիւններ ի վրէժն ունենալով իշխանական նուագածուք, շաբաթ երեկոյ տուին արդարեւ նուագահանդէս մը, որ ապաքէն նոր երեւոյթ մի է, նոր բան պուկարական ընկերութեան մէջ։

Ամեն մի ընկերութիւն սեռան ձինն շատ անգամ տուած է և կուտայ հանդէսներ ինպատու իւր նպատակին, սակայն ու ընկերութիւնք միացած նուագահանդէս մը տան։ Պուլկարիոյ ոստանին մէջ տեսնուած ու լսուած բան չէր։

Հարկ չեմ տեսներ նկարագրել այսպիսի հանդէս մը, զոր ամեն մարդ ինքնին կրնայ երևակայել, սակայն իմացի՛ր, ընթերցող, որ այս հանդէս տրուեցաւ ինպատու հայու մը, հայու մը եղաւ այս պատիւ։

Տխար Երուանդ Օգոստինոսեան մեր վերջին գաղթականութեան այն խիստ սակաւաթիւ գէմքերէն է, որ սրտի ու մտքի կրթութեան ու լրագրացման տէր միանգամայն, գիտցաւ օգտակար ըլլալ և Պուլկար ժողովրդեան։ անձնական և ընտանեկան ծանր զբաղումնց մէջ կրցաւ վարկիւններ գողնալ յոգուած ոչ միայն օտարին՝ այլ մարդու ընկերութեան գործածելու։

96 էն ի վեր կարելի է ըսել, որ չէ տրուած բարեգործական նպատակաւ նուագահանդէս մը, որուն մասնակցած չըլլայ նոյն իրերէ պարիտօնիստ իւր մասնակցութեամբ ալ միշտ փայլ մը տուած է հանդէսին։ շատ շատեր գնացած են ի Սլաւեանք։ Պէտքտա աւելի հայ «պարիտոնիստ» լսելու։

Ողբացեալ իշխանուհին իսկ, որ սիրող մը էր երաժշտութեան և սիրահար, քանիցս բացառական է, որ Տխար Օգոստինոսեան միակ «պարիտոնիստ» է ի Սօփիա, զոր մեծ հաճոյքով կարելի է ունենդրել։

Ահա ընթերցող, ի վարձատրութիւն և ի քաջալերութիւն հայ տաղանդի մը և հայ զաւկի մը էր, որ որոշուեցաւ շաբաթ երեկոյ նոյն նուագահանդէսը, որ ինչպէս ըսի յատուկ է իւր տեսակին մէջ, յատուկ և մեր հայ քաղաքներէն իւր համար։

Այնչափ նախարարաց, բարձրաստիճան պաշտօնէից, գիւտանագիտաց և ընտրեալ հոմ բազմութեան մէջ քանի՞ հայ տեսնուեցաւ։ կամուշիւմ ընելու . . .

Բայց միթէ՞ այս քաղաքը հայոց անտարբերութեան առջեւ կը կորսնցնէ ազգը այն եռագոյն սքանչելի դափնին, զոր ի վերջ հանգիստին իւր բարեկերթ և ուսղանքաւոր զաւակներէն Տ. Ե. րուանդ Օգոստինոսեանն տուաւ բարեկերթ և երախտագէտ Պուլկարը։ Երբեք։

Միայն եթէ պատիւ տալուն դատար հայ Պարիտոնիստին, ամօթ և մեր քաղաքը էնքէնիկեղ դասին, որ գիտէ աւելի ապրիլ ի հաճոյս։

Թ. Գ.—Հրէուհի մը սիրահարելով Պուլկար երիտասարդի մը կը փախի ծնողաց տունէն և սիրահարին տունը կ'երթայ և կանցնին օրեր։ կուզեն ամուսնանալ օրինօք, խեղիւ կը տրուի պուլկար կրօնական ժողովին, որ ըստ օրինի ռաբբին կ'իմացնէ, սա ալ մէկ օր և մէկ գիշեր աղջիկը բովը կը պահէ, համագելու համար, որ թողու իւր սիրահարը։

Կ'ըսուի թէ շատ ալ չեղաւ թիւն կը տրուի աղջկան, զոր սիրահարը իմացածին պէս տանէն աւելի ընկերներով Ռաբբին տունը կը գնայ, կուզէ աղջիկը։ խախտապետը կը մերժէ։ հետքահետէ եկող հետաքրքիրներ կ'ըլլան մինչեւ 5—6 հազար հոգի։ խախտապետը վախճալով որ մի գուցէ գէշութիւններ պատահին, կը դիմէ կառավարութեան, որ կը զրկէ ոստիկաններ և ի վերջոյ ձիաւոր զօրքեր ժողովուրդը ցրուելու և շարիքի մը առջեւ առնելու համար։ Պատու կ'ենկերու գոռ ու կոծին վրայ թէ հրէուհին կը ծեծուի ներսը, և թէ լացի ու ողբի ձայն կը լսուին, սիրահարն ու ընկերները սկսան քարեր նետել խախտապետին տան վրայ, բաւական ապակիներ կոտորեցին, կարծեմ սպասաւոր մըն ալ քիչ թէ շատ վիրաւորուած է և սպասուհի մըն ալ վախէն մարած ինկած է։ Ամբողջ հետզհետէ ցրուեցաւ առանց աւելի գէշ հետեւանքի մը։ երբ ոստիկանապետը հրէուհին թիւն առած գոց կառք մը նստաւ և ոստիկանաց հսկողութեան տակ իւր պաշտօնատունը գնաց։

Կը կարծուի, որ ոէր պիտի յաղթէ վերջ ի վերջոյ։
—Նամակաւ լմացնելու վրայ էի երբ իմացայ, որ այցելու հովիւ Գեր. Պաղճեան չորեքշաբթի երեկոյ տեղս պիտի գայ և հինգշաբթի ալ Շուկա պիտի մեկնի ի կարգադրութիւն կարեւոր գործի, ինչպէս կ'ըսուի։

Բարեկ 15 ապրիլ 1901

Աղմկալից ճեղքակալադաշնակ մը խուսկանէս մօտ մէկ ումիս առաջ, թուրք մը կը Պոլսէն կը մեկնէր ուրիշ թուրք մը լրտեսիլու պաշտօնով։ Լրտեսը մինչեւ որ Բարեկ կը հասնի ստացած բոլոր փողերը կը ծախսէ։ այնպէս որ տեղս հասնելուն գրպանը մէկ սանդղի մը չըմնար։ ուստի կը դիմէ թրքաց զեսպանատունը և կը բացատրէ իւր վիճակը։ Դեսպանը հեռագրով խորհուրդ կը հարցնէ կը Պոլսէն, և հրաման կ'ըստանայ

Պօլիս վերադարձնել յիշեալ լըր տեսը ուստի վերջինս կը կան չուի դեսպանատուն և իրեն կը տրուի 350 ֆրանք իբր ճանապարհածախս, իրեն կըսեն նոյն պէս թէ ճամբորդութեան տու սակն ալ պիտի գնեն, ուստի կը խնդրեն որ այսինչ օրը կայարան գտնուի: Մարդը կը խոստանայ իրեն պատուիրուածներուն պէս վարուի և կը մեկնի:

Այդ միջոցին դեսպանատունը Բարիզ գտնուող ուրիշ թուրք երիտասարդի մը ալ — որը բան գործ չունէր Բարիզի մէջ և մայրաքաղաքիս փողոցները կը չափ չփէր իւր շատ մը ընկերներուն պէս—կը հրամայէ յիշեալ լըրտեսին հետ Կ. Պօլիս վերադառնալու: Սա ալ իւր հաւանութիւնը կուտայ:

Երկուքը մէկէն յիշեալ օրը կալաւան կերթան ուր կը հանգի պին դեսպանատան մարդիկներէն միոյն, որն իրենց համար երկու տոմսակ կը գնէ և զանոնք իրենց տեղեր զետեղելէն յետոյ՝ երթաք բարսով ըսելով կը վերադառնայ իր գործին:

Երկու թիւրքերը անգամ մը որ իրենց տեղերը կը զետեղուին կը սկսին քննել խոշոր թղթածրար մը որուն վրայ խոշոր խոշոր կը նիքներ կային և զոր իրենց յանձնած էր դեսպանատան պաշտօնէին, Դեսպանի կողմէն Կ. Պօլիս տանելով կառավարութեան յանձնելու: Չորհուրդով կը մը տաժեն թէ՛ գուցէ այդ թղթերուն մէջ իրենց մահուան վճիռ կը գրաւուէր: ուստի քանի մը վայրկեան մտածելէ յետոյ զեռ շոգեկառքը չը մեկնած, երկուքը մէկէն կ'իջնան իրենց տեղերէն և ուղղակի կուգան Ուստանդական թաղին «Սուֆի» սլճարանը:

Սլճարան հասնելէն մի քանի ժամ յետոյ—չորհուրդ անշուշտ մը տեղիւ բարեկամներու(․) — Դեսպանատունը կ'իմանայ երկու երիտասարդներու խաղաղած խաղը:

Դեսպանը անմիջապէս բողոք մը կը դրկէ Բարիզի ստեղծանութեան: Երկու ծագեալ ստեղծաններ զիշխարան ժամը 12էն յետոյ երբ երկու երիտասարդները սլճարանէն դուրս կ'ելլեն ձերբակալ լինին զանոնք իբր գող և առաջ նորդեցիկ լուծու:

Այն երիտասարդը՝ որմէ խնդրած էին որ Կ. Պօլիս վերադառնայ՝ ազատուելու է, ըսելով որ վիշին պահուն միտքը փոխել էր և կեցիւ էր Բարիզ:

Գալով լըրտեսին որ 350 ֆրանք ստացած էր վերադառնալու գեռ բանտն է:

Այս բանը պատահեցաւ տնցեայ շարթու սկիզբը՝ հազիւ 8 օր տալով:

Ս. Դ.

ՊԱՏԻՈՅ ԱՏԵԱՆԷ ՄԸ

—o—

... Խմբագիր:

Ներկայիս կը խնդրենք որ հաճիք ձեր մօտակայ թիւերէն միոյն մէջ անկիւն մը շնորհել մեր հետեւեալ քանի մը տողերուն:

Երկուքը յայտնի է, պ. Պաղտատար Յովհաննէսեանի տեղական թերթերու մէջ հրատարակած մէկ նամակին առթիւ պ. Գալուստ Պողոսեան հրապարակաւ առաջարկեց անոր քանի մը չէզոք անձնաւորութիւններ հրաժարելով ընկերակցան ժողով մը կազմել, որպէսզի իր քանի մը վկաներով հոն որոշուի «թէ ի՞նչ է վանցի Պաղտակ մը, եւ որչափ կարողութիւն ունի հասկնալու մեր ազատագրութեան գործը որուն ջերմ պաշտպանը կուզէ հանդիսանալ»:

Պ. Պաղտատար Յովհաննէսեան սիրով ընդունելով այս առաջարկ, իր կողմէ ընկերակցան ժողովի անդամ

կարգեց Յակոբ Աղապար եւ Կ. Շարահիւսեան. իսկ պ. Գալուստ Պողոսեան ընտրեց Մուրատ Երանոսեան եւ Պետրոս Քիւրքճեան: Այս չորս անձնաւորութիւններ իրենց ընկեր հրաւիրելով պ. Արսէն Արալեանեան կազմեցին ընկերակցան ժողովը:

Ընկերակցան ժողովի ներքոյ ստորագրեալ անդամք Ապրիլ 8ին գումարեցինք ժողով մը՝ ուր հրաւիրուեցաւ խօսիլ նախ պ. Գալուստ Պողոսեան որ կարգ մը ամբաստանութիւններ ըրաւ Պաղտատար Յովհաննէսեանի մասին ու ցոյց տուաւ մի շարք նամակներ, որոնցմով կուզէր հաստատել իւր ամբաստանութիւնները: Յետոյ խօսեցաւ Պաղտատար Յովհաննէսեան որ նամակներով եւ այլ փաստերով ու զեց ջրել իր մասին եղած ամբաստանութիւնները:

Ժողովս Գալուստ Պողոսեանի կողմէ բերուած երկու վկաներն ալ լսելէ ու երկու կողմէ ներկայացուած նամակները(․) ուշի ուշով քննելէ յետոյ, միաձայնութեամբ բողոքովին անհիմն ու հետեւաբար իրականութիւնէ զուրկ գտաւ Պաղտատար Յովհաննէսեանի մասին եղած ու լսած ամբաստանութիւնները, ու որոշեց քննութեան տըղակներ հրատարակութեան տալ տեղական լրագրաց մէջ, ի գիտութիւն ժողովրդին:

Անդամք ընկերակցան ժողովի

Պ. Քիւրքճեան
Կ. Շարահիւսեան
Արսէն Արալեան
Յակոբ Աղապար

Յ. Գ. Ներկայէս մէկ մէկ օրինակ ալ զրկեցինք Հայեւիի եւ Շարժումի հրատարակելու համար:

Ծանօթ. Պրն. Գալուստ Պողոսեանի կողմէ ընկերակցան ժողովի անդամ ընտրուած Պրն. Մուրատ Երանոսեանն ալ ներկայ էր այս ժողովին, ամեն կէտի մէջ համաձայն, մեզ հետ ստորագրեց ժողովի արձանագրած որոշումը: Սակայն այս նամակը ստորագրել մեր ժեց:

Նոյնք

(․) Նամակներն ու ժողովին արձանագրութիւնը ցանկացողներուն պատրաստ ենք ներկայացնել:

Ն. Ս. Մ. Ա. Կ. Խ. Մ. Ա. Կ. Ի. Ռ. Ի. Թ. Ե. Ա. Ն.

Ձեր խմբագրական դիտողութեան ի պատասխան, կը փութամ յայտարարել որ անտեղի եւ անհիմն է այն զրոյցը թէ ես ուզած ըլլամ շահագործել որքեռուանունը՝ հաստատութեանս ի նըպաստ դրամական նուէրներ հաւաքելու գործին մէջ, որ, արդէն, շատ սահմանափակ շրջանակի մը մէջ կատարուած է, անշուշտ արդիւնքով:

13/26 Ապրիլ 1901

Վառնա

Ի ռոն Միխայիլեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարինէն մասնաւոր նամակէ մը կ'իմանանք թէ Չորտկին գիշերը իսլամ խուժանը փորձած է, արաբաղութեան ատեն, Հայոց եկեղեցիին վրայ յարձակիլ, բայց գործը կանխաւ զգուցուած լինելով, զինւորական հրամանատարին իմաց տրուած է, որուն շնորհիւ վտանգ զին առջեւ առնուել է:

—Ռոստոմ Տ. Լուծֆիկ Սարգիսեանց Երուսաղէմ ուխտի գացած լինելով, Ս. քաղաքին մէջ երկու խանութով տուն մը շինել տուելու Ս. Յակոբայ վանքին նուիրէր է:

—Կեսարիոյ Ս. Դանիէլ վանքի վանահայր Ստեփաննոս եպիսկոպոս ձեռնադրած է երկու ընծա. յայտններ, որոնք արդէն մերժուած էին Կեդր. կրօնական ժողովէն, ժողովը բացատրութիւն ուզած է այդ եպիսկոպոսէն:

—Արմաշու դպրիկներ 10 շրջանաւարտներ այս օրեց սարկաւազ պիտի ձեռնադրուին:

—Շուճայէ ինպատո Տէր Յովհաննի հանրագրութիւն մը զրկուած ըլլալով, Կրօն. ժողովը իր առջի որոշումը կրկնած և նախընծա լին աւագերեցութիւնը հաստատած է:

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԶՈՂԵՐ [65]

(ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ ՏԱԿԱՆԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱՎԱՆ ԿԵԱՆՔԵՆ)

Սահմանորոշ չարչարուած հայ ազգաբնակչութիւնը երբ արիւնշարքու Հուսան—Թանսին փաշայի պաշտօնականութեան հետ նոյն իսկ անոր փախուստը կը տեսնէ, իր կրած անպատմելի տանջանքներն ու հարստահարութիւնները կը մոռնար եւ ազգային կեանքի ու Հայրենիքի վերածնութեան ապագայ զեղծիքի յոյսերով կողմնորոշուէր: Աս անբաղդ ժողովուրդը այս գիպուածին հետ հաւատացած էր որ, Քրիստոնէի արիւնին յաւիտենապէս ծարաւի մոլեռանդ թիւրքի արդար դատաւճիռը, մեծ պետութիւններու կողմէն վճարուելու տրուած ըլլալով, Բեռլին(․) պաշտպանութիւնով խաչմահիկին տեղ պիտի ծածանէր Հայաստանի բարձրիկ լեռներու ու աւերակ բերդերու վրայ:

Ահա այդ յուսալից օրերու ու դադափարային ուժեղ ու համբաւելի ներդաշնակութեան օրերուն էր որ, դարձեալ Քրիստոնէի մեծ պետութիւններու ստիպումով, Փանիշլան կը համաձայնի ընդհ. հետքում հրատարակել Ս. գործի յաջողութեան համար կռիւ մղող, ու անոր հետեւանքով բանտարկուող, ու քցուող մաս մ'ազգայիններու:

Տէր Վահան Վարազդատեան ալ իր կարգին, ատ

(․) Հայաստանի ժողովուրդը, «Բեռլին» խորհրդանշական բառով Ռուս կառավարութիւնը կ'սկսեալէ:

պարագային ներման արժանանալով, դուրս կ'ելլէ իր գոթիւրբեր արգիլարանէն, ու Գուրգէնի անշուք հողակոյտին, իր հրաժեշտի վերջին ու սրտազին պարտականութիւնը կատարելէ ետք, ուղղակի իր Հայրենի գեղը կը վերադառնայ: Իր հետ ընկերակցող, օտար աստղերու ներքեւ ու մութ գնդանի մէջ, անտէր ու անտիրական մեռնող Գուրգէնի նման անձնազոհ գործի մը աշխիւ, իր ու անկեղծ հոգիի կեանքանի յիշատակը:

Կ

Մանուէլ Մամիկոնեան իր արտաքոյ կարգի աշխատութիւններով, կարելի եղածին չափ ուժ տուած էր գործին: Ու «Համերայնութիւն Ընկերութիւն»ը անանկ կուտանի մը վրայ գրած էր որ, այն գիւղական համայնքը անոր բարոյական ու նիւթական շոյափելի օգուտներով սկսած էր նպաստաւորուիլ: Ընկերակցան շատ նախանձելի ու անուշ վիճակ մը ստեղծուած էր անտէր, իրենց հասարակական ու հաւաքական բոլոր խնդիրները Համերայնութեան վարիչ մարմնի միջոցաւ կը կարգադրուէին, հաւաստութեան և ընկերական մաքուր կեանքի զեղծիքի ներդաշնակութեան իրական սկզբունքը արմատապէս կը տարրանար հոն: Պանդըխտութեան անհաւատարմութեան արտաքին զէնն ալ մաքսանքու համար, ատ ընկերութիւնը իր գործադրած համեստ միջոցներով կամաց կամաց ոչնչացնելու կը ձգտէր ան փճացնող ախտի թունաւոր միդոպները: Այլ զժառղգ գիւղացին, անտիր ու ան-

խիղճ փոխիցանի ու տղուկ վաշխառուի առջեւ ձիւ ծռելու ու իր մալ ու միւլքը անոր դրաւ դնելու միտակարար գրութեանէն կը հեռանար: Համերայնութեան կազմուած գրամալիսով, սկսեալ էր թէ ատ գիւղին եւ թէ իրենց շրջակայ ուրիշ մէկ քանի գիւղերու կարօտ ընտանիքներու անշուշտ տոկոսով փոխատուութիւնները ըլլալ: Այդ միջոցաւ, թէ, ողորմելի ու անլիզու գիւղացի խիստ կարեւոր տարրը, անմեղ զոհի մը պէս, կ'աղատուէր անդուծ վաշխառուի բղքող ճիւղներէն, ու թէ, ընկերութեան գրամալիսը կը բազմապատկուէր: Գուրգէն Գնունիի փայլալուծ ծրագրի այս նշանաւոր մասերը որքան խոնական կերպով ուրիշ օգտակար դադափարներու հետ, տակաւ կը գործադրուէին ու երկրագործ, չէնարար հայ գիւղացիի հին ցաւերուն ամօքիչ զեղ ու, անոր գոյութեան իրապէս ստատորոգ ամենազորաւոր ազգակները կը դառնային:

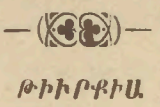
Փոխադարձ օգնութեան լայն դադափարը, որ նախապատմական դարիւրէն ի վեր, գիւղացի հայու կեանքին հետ աստիճանաբար առաջացած է, Գուրգէնի սիրական ծրագրով, ու Մանուէլի գործնական ոգով շատ որոշ ու միջոցաւ իսկ զեղծուկ մաքուր կեանքի մէջ, պարտաւորութիւն պարագայ մը դարձած էր:

Չ. Պ. Նախապետեան

(Շարունակելի)

—Ն. Ա. Բարձրութեան Ֆերտի նախա իշխանի հովանաւորութեան տակ 1899 Օգոստոս ամսին, Ռուս ճագի մէջ տեղի ունեցած Յուդա. հանգէսին մասնակցող մեր հայրենակիցներէն Տիար Գալուստ Չիլին կիրեանի ցուցադրած մէկ յոյժ գեղեցիկ երգաներկ պատկերը բարձր գնահատման արժանացած ըլլալով, ասկէ քանի մը շաբաթ առաջ պուկար նախարարութեան կողմէ «Տիրում տ'օնէօն»-ի վկայական մը կրկնուած է Տիար Չիլին կիրեանի, Այս պարոնը բնիկ Պուսիցի ըլլալով, տեղւոյն կայսեր. գեղարուեստի վարժարանին շրջանը աւարտած ու գէպքերու հետեւ 1896 ին Պուկարիւս փոխադրուած է որ իր արուեստին շնորհիւ, օտար շրջանակներու ալ շուտով ծանօթացած է:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ
ԲՕԼ ԻԹԻԳԻՅԷ

Պու կիւնէ գատար վիլայէթէր. տէ վերկի թահսիլ իտէն մէմուր. լարըն ֆագիր էհալի վէ պիքէս քէօլլիւէր իլէ զատտարանէ տալ. րանմագտաւ օլտըզլարըն Սթան. պօլ հիւքիւմէթի տախի տուլմուշ օլմաղլէ, ճէրիտէլէրին եազըլըշնա պիւնաէն՝ Լմիրնամէլէր չրգարմըշ տըր:

Ֆուգարանն սըգըշտրըլմամա. սը վէ թահսիլտարարըն եիյէճէք. լէրի իշիւն քէօլլիւէրէ սըգընթը վէրիւմէսի, վէ խաթրա պագ. Դագսըզըն գէնկիւնէրտէն տախի վէրկիւլէրին թահսիլ օլընմասը, վէ հէր հանկը մէմուր գանուըն պու շարթլարընա գարշը հարաքէթ իթմիշ իտէ, իպրէթ իշիւն ճէպա. րանմասը էմը օլընմըշ տըր:

Ճէկէր պու էմրէն թէմամը իլէ իճրասը լազըմ կէլիստէ, պիւթիւն էրմէնի վիլայէթէրինտէ պուլընան թիւրք մէմուրլար մահպուս օլմալը. Ֆագաթ մահպուսը քիմ գոյա. ճագ...

Պու կիւնէ գատար կէօրիւլէն թէճուպէլէր շու կիպի էմրնամէ. լէրին հիշ պիր նօթթասը իճրա օ. լընմայաճաղըն իսպաթա քեաֆի տիրէր:

—Գրիւպ Ալման ֆագրիգատընա սըբարիշ օլընմըշ օլան թօբլարըն պէտէլի էօտէնմէմէքտէ օլմասըն. տան նաշի, մէզքիւր ֆագրիգա պիր պէյաննամէ իլէ գոնթուրաթ մուճիպիւնէ թագսիթլէր վագթըն. տա էօտէնմէտիքճէ թօբլարըն իմա լը տախի թէէթիւր օլընմազընը Պապը Ալիէ իթթար իթմիշ տիր:

—Սօֆիա Բուս գօնօլօսը Ս. Պահմէթիէզ Ս. Չինովիէֆին թագ սիյէսի իլէ Սուլթանըն հուզուրը նա չըգմասընտա, Սուլթան Պահ. մէթիէֆին Սօֆիատա պուկար հիւքիւմէթի իլէ գէրիւնէ իճրա թէէ. սիր իտուպ, կիւզէլ սէմէրէլէր հու.

սուպ կէթիւրմիշ օլմասընտան տօ. ալը պէյանը թէէքքիւր իթմիշ: Ֆագաթ Բուս էլիսի վէ գօնօլօս սը Սահիգօնիատա՝ Պէրլին աշտ. նամէսի աճքեմալընճա՝ իսլահաթ իճրա օլընմասընը իգթիգասընը. տէ Սուլթանա կէօսթէրմիշ օլա. ճագլար:

—Բուս թագաալարընա թէճա. վիղաթտա պուլընան ֆիւրգէրի մուհաքէմէ իսէճէք օլան մահքէ. մէի ֆէվգէլտէնին թէէքիւնտէն սօլալը Ս. Չինովիէֆ վէ Պապը Ալի պէյինտէ միւնազաա հուսու. լա կէլմիշ, վէ էլի Պապը Ալիին թէէքիֆ իթթիկի մահքէմէի բէտտ իթմիշ տիր:

—Սինօպտա մահպուս պուլընան մէշհուր հայտուտ Հուսան բէհի. վան խաթթալանմըշ օլմասընտան տօլալը աֆիլը շահանէյէ նալի օլ մուշ օլտըղըն Սթանպօլ կաղէթա լարը ութմամագսըզըն եազըլօր. լար:

—Թիֆլիստէրի Օսմ. գօնօլօս պաշքեաթիպի նաֆիլէհան էֆ. ալ նը մէմուրիլէթլէ ֆէօպտէնճէ:է նագլ օլընմըշ տըր:

—Գօսօվա վիլայէթինտէ վէ սա յիր մահալլէրտէ պուկար գօմիթէ չէթէլէրի կէօրիւմիւշ օլտըղընը, վէ սալէի շահանէտէ ասքէրտէն հիշ պիր թէէլէֆիյաթ օլմագսըզըն պուկարլար գաշմըշ վէ պազըլարը վուրուլմուշ օլտըղընը թիւրք Ճէ. րիտէլէրի քէմալը շաշաա իլէ եազ մագտա տըրլար:

—Գուրպան պայրամընտա զէլ. զէլէ էսնասընտա Տօլմա պաղշէ սէրայընտան բէշէրէլէրի գըրուպ. գաշմագ իսթէյէն զապիթլէրին սիւրիւմէսիին Սուլթան էմը իթ. միշ օլտըղընը «Թան» եազմըշ տըր:

—Ենմէն ըսեանընը պաստըր. մագ իշիւն կէօնտէրիլէն իքի թա. պուր ասքէրէլէրի համիլ Արաշան նամ վարօր Գըրմըզը տէնիլտէ պաթմըշ տըր: Ասքէրէլէրտէն եա. լընըզ 60 նէֆէր գուրթուլմուշ օլ. տըղընը «Մուվազէնէ» եազըլօր:

Մուսուլ վիլայէթինտէ քիւրտ Բաշիտ պէյ 15 խրիսթիան գաթիլ իտուպ, օնլարըն գօյուլլարընը սիւրմիւշ, վէ սօնրա շէյիս Պէհա. էտաին իլէ պիրէշուպ, 1000 գա. տար ֆիւրտէրին պաշընա կէշէ. րէք, խրիսթիանլարը գըրմագ վէ սօլմագ մագսէտի իլէ քէօլլէր իւզէրինէ եիւրիւմէքտէ իմիշ: Սթանպօլ էլիլէրին միւրաճաաթը վէ նօթասը իւզէրինէ, Պապը Ա. ի Մուսուլ վալիսինէ թէէկրաֆ վէրուպ, խրիսթիանլարը ֆիւրտ լէրտէն մուհաֆալա իթմէք իշիւն լազըմ կէլէն թէէպիլիլէրին էլէ ալընմասընը էմը իթմիշ օլտըղը պուկիւնէր թէէկրաֆըն հաճատի սի տիր:

ԻՆԿԻԼԹԵՐԱ

Իսթիգրազ օլընմասը մուգար րէր օլան 60 միլիոն լիրա թահվի լաթը պանգալար վէ սէրմայէտար

լար տէրհալ իմգալմալըշար: —Վէրկիլէրին արթմասընա գար շը ինկիլթէրանըն հէր թարա ֆանտա միթիւնկէր թօբլանմագ տա օլտըղը կիպի, իթթիլալ տա խի պաշլամըշ տըր:

ԹԻՄԱՆՍՎԱՐԱ

Պօէր ժէնէրալը Պօթա սուլհ միւզէքէրէսինէ եէնիտէն պաշլա. նըլմասընը իտտաա իթմէքտէ օլ. տըղը կիպի, տիկէր պիր թագըմ Պօէր գօմանտանլար Պօթաա հէ. մէֆքեալը ըմըշար:

—ժէնէրալ Տէվէդին հանկը թարաֆտա պուլընտըղը ճիտտէն պիլիմէյօր. ֆագաթ մալէլիլաթա գուրնազանէ տէվամ իթմէքտէ օլ. տըղընա շիւրհէ օլմալուպ, ֆիշէ րի էն գիյաաթ տիւշիւնտիւրէն օ տըր: Պապը շայէթաթ կօրէ, Տէ վէդին ասքէրէլէրի շիմտի բէք ա զալմըշ:

—Ռէյքըրըն տլուրը մալիւմա. թա պիւնաէն, հէր թարաֆտա պէօ լիւկ պէօլիւկ Պօէրէր նալէհան կէօրիւմէքտէ վէ չօք տէֆա միւ. սատէմէլէր վուգու պուլմագտա տըր: Պօէր գօմանտանը ֆրիշին. կէր ասքէրէլէրի իլէ Օրանտա տօղ. րու եէօրիւմէքտէ իմիշ:

—Լօրտ ֆիշէրին Բրէթօրիա. տան վէրտիկի սօն րարօթ, ինկի լիլիլէրին 242 եէսիր ալտընը, թիւ ֆէնքլէր վէ արապսլար գապթ իթթիկիլին վէ չօք Պօէրէրին տէ թէալիմ օլընտըզլարըն պիլտիւ. միշ տիր:

—ժէնէրալ Պօթանըն զէվճէսի սուլհ միւզէքէրէսինէ եէնիտէն պաշլամագ իշիւն Լ. ֆիշէր իլէ Բրէթօրիատա կէօրիւմէյէ կիթ միշ: Մատամ Պօթանըն զայրէթի սէմէրէսիլ գալմայաճագ զանն օ լընըյօր:

ՉԻՆ

Բարիգաէն վէրիլէն պիր թէ լէկրաֆա կէօրէ. Բէքին էլիլէրի միւթթէհիմ օլան չին մէմուրա իլընտան 80 քիշինին սիւրկիւն օ լընմալարընը վէ 4 սէրքէրտէլէ րին պաշլարը քէսիլմէսինի Չին տէն թալէպ իթմիշլէր:

—Բրէնա թուան Մօնկօլիա տա պէօլլէք պիր ըսեան հազըր լամագտա իմիշ իսէտէ, թուանըն պու հարէքէթիւնին էօնիւ ալըն մըշ տըր:

—Մանչուրիատա եէնի գարը շըզլըզլար վուգու պուլտըղընը կազէթալար եազմըշ տըր:

—Չին ասքէրինին պէօլիւք հիւարտան կէրի չէքիլմէսի իշիւն ֆէրմանը իմթէրաթօրինին սէմէ րէսինի պէքէմէք իսթէմէյուպ, Սլմանլար հիւճիւմէ պաշլայաճագ լար. Ֆրանսըզլար իսէ մուխալիֆ պուլընըլար ըմըշ: Պիր գաշ ալ ման ասքէրի եէնիտէն Չինիլէր տէն գաթիլ օլընտըղընը թէէկրաֆ պիլտիւրմիշ տիր:

—Ֆրանսըզ ժէնէրալը Վալրօ. պու ալ զարֆընտա 10000 ֆրան սըզ ասքէրէլէրի Չինտէն կիտէճէք տէմիշ օլմասընտան նաշի, Չինիլ խրիսթիանլար էնտիշէտէ իմիշ էր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Բէիսի վիւքէլա Ս. Գարապէլօֆ իլէ հարպիյէ նաղըրը Ս. Բուրի գօֆ արտասընտա ասքէրիլէ պիւտ. ճէսիտէն տօլալը իսթիլալ էֆք եալ մէվճ օլուպ, Ֆէլտալ Բրէնսին ալտէթիւնտէ անճագ պու իսթիլալ հալ օլընապիլէճէկի զանն օլընըյօր:

Էֆքեալը աճիգանէմիլճէ Բրէնս հաղրէթլէրի հարպիլէ պիւտճէսի. նի ուֆալթմագ իշիւն Ս. Գարապէ լօֆրն էֆքարընը բէքաէ թապիլպ իթմէլէճէք տիր:

—Սիւթէվէֆա Ս. Սթօլիօ ֆրն եէրինէ Ս. Իվան ֆէշէֆին «Նարօտնագ» բարթիսինին րիլա. սէթինի տէրէօհտէ իտէճէկի րէվա յէթ օլընըյօր: Ս. ֆէշէֆ սա պըզ Սալիյէ նաղըրը վէ պու կիւն Սօպրանիլէ րէյիսի տիր:

—Բրօշթիլթաա քէօյիւնտէ հիւքի. մէթ մէմուրլարընա գարշը սիլահ ալթանլարտան 20-30 պուկար տէր տէսթլէ Ֆիլիպէյէ կէօթիւրիւմիւշ օլտըղընը չէհիլ մէզքիւրտէն եա զըլմըշ տըր:

—Մակեդոնիա գօմիթէսինէ մէն սուպ պիր չօք մէմուրլարըն Ս. Գարապէլօֆ թարաֆտաա ալլ իլէ թէհտիտ օլընտըզլարը թէլէկրաֆ հաճատիսաթընտան տըր:

—Թուլթագան գագաարնտան իսլամ քէօլլիլէր պօրճարնտան տօլալը միւլլէրիին սէքէթթիւրօ ալթընտա պրագուպ, Թիւրքիյա գաշմագտա ըմըշար:

Ս. ԱՄԵՐԻԿԱ

Պիր գաճազըն խըհանէթիկի իլէ թուլթուլմուշ օլան Ալիւնալտօ Ս. Ամերիկա հիւքիւմէթինէ պուն տան սօնրա իթաաթ իտէճէկիին վատ իթմիշ օլմաղլէ, էէնտի վա թանտաշլարըն տախի իթաաթա տալթէթ իթմէք իշիւն իլաննամէ լէր կէօնտէրէճէկիին, վէ պու իլան նամէլէրին նէշը օլընաճագը կիւն րէսմի եէմիւնտէ իճրա իտէճէկիին պազը կազէթալար եազմագտա տըրլար:

Ֆիլիբին ասըլարըն սէրքէրտէսի Ալիւնալտօնը թուլթուլմասընտան տիկէր պիր թագըմ ասըլար տախի Ամերիկալըլարա թէսիլմ օլընմըշ լար:

Ամերիկա հիւքիւմէթի մահպուս լարտան 1000 քիշի սէրպէսթ պրագ մըշ:

ՏՕՔԹ. ՍԻՄՈՆ ԳՈՒԳՈՒՄՃԵՆՆ Մանկապարտ, կնախաքոյժ եւ մասնա. գէս միգրային հիւանդաքանց Որ բաւական ժամանակէ ի վեր Բա. լիլ կը գտնուէր, բժշկական նորա. նոր գարմանուճիւրու ուսումնասիրու. թեանց, եւ իշիւալ ճիւղերու մշակման համար, այժմ վերագործած ու Ֆիլի. պէ հաստատուած է, մեծ պողոտային վրայ նամակատան ճիւղ գէմի փողո. ցին մէջ:

Հիւանդ կընդունի ամեն օր ժամը 2-6 վերոյիշեալ դարմանատունը: Հինգշաբթի օրերը միւնիսթիւն ժամերուն միայն կանայք ճիւրաբար կը դարմա. նուին: